

חוק הרשות הארצית לכבאות והצלה, תשע"ב-2012

(עד סעיף 16 הרלוונטי לנושא עיטורים וצל"שים)

חוק הרשות הארצית לכבאות והצלה, תשע"ב-2012

פרק א': מטרה והגדרות

מטרת החוק

1. חוק זה מטרתו להסדיר את קיומם של שירותי כבאות והצלה במדינה, לשם הצלת חיי אדם ורכוש, הגברת הבטיחות באש, כיבוי דליקות ומניעת דליקות.

הגדרות

2. בחוק זה –

"אירוע חומרים מסוכנים" – כהגדרתו בחוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג-1993 (בחוק זה – חוק חומרים מסוכנים);

"אירוע כבאות והצלה" – דליקה וכל מצב סכנה אחר שרשות הכבאות וההצלה מטפלת בו בהתאם לתפקידיה;

"אמצעי בטיחות אש והצלה" – אמצעים המותקנים בנכסים, דרך קבע או באופן ארעי, ומיועדים, בין השאר, לכל אחד מאלה:

(1) מניעת דליקות והתפשטותן;

(2) כיבוי דליקות, צמצום נזקיהן והקלת פעולות לכיבוי דליקות;

(3) מילוט וחילוץ לכודים והקלת פעולות למילוטם ולחילוץם;

(4) הצלת חיי אדם ורכוש;

(5) דרכי תקשורת;

(6) כל צורך הנדרש לביצוע פעולות כיבוי והצלה;

"בעל נכס", לעניין מקרקעין – מי שרשום בפנקסי המקרקעין כבעלים, או מי שזכאי להירשם כבעלים כאמור ומחזיק כדין במקרקעין, וכן חוכר לדורות; ואולם אם היו המקרקעין מקרקעי ישראל אשר לחוכר לדורות זכות בהם או לגביהם – החוכר לדורות בלבד;

"הוראות כבאות והצלה" – הוראות שהוציא הנציב לפי סעיף 10(א)(1);

"הוראות הרשות" – הוראות הכבאות וההצלה ופקודות הכבאות וההצלה;

7' תיקון מס' (תשע"ח-2018)

"הוועדה המייעצת לאסדרה" – הוועדה לאסדרה שהוקמה לפי סעיף 126א;

"חוק גנים לאומיים" – חוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח-1998;

"חוק הסכמים קיבוציים" – חוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז-1957;

"חוק יסודות התקציב" – חוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985;

"חוק המחשבים" – חוק המחשבים, התשנ"ה-1995;

"חוק המים" – חוק המים, התשי"ט-1959;

"חוק העונשין" – חוק העונשין, התשל"ז-1977;

"חוק רישוי עסקים" – חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968;

"חוק שירות המדינה (גמלאות)" – חוק שירות המדינה (גמלאות) [נוסח משולב], התש"ל-1970;

"חוק שירות המדינה (מינויים)" – חוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959;

"חוק שירות המדינה (משמעת)" – חוק שירות המדינה (משמעת), התשכ"ג-1963;

"חוק שירותי הכבאות" – חוק שירותי הכבאות, התשי"ט-1959 ;
 "חוק התכנון והבנייה" – חוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965 ;
 "יום כינון הרשות" – שישה חודשים מיום פרסומו של חוק זה ;
 "כבאי" – כמשמעותו בסעיף 13(א) ;
 "מועצת הרשות הממשלתית למים ולביוב" – מועצת הרשות הממשלתית שהוקמה לפי סעיף 124טו לחוק המים ;
 "מחזיק בנכס" – למעט מי שזכותו להחזיק בנכס אינה עולה על תקופה של 30 ימים ולמעט אדם הגר בבית מלון ;
 "מערכת הביטחון" – כהגדרתה בסעיף 82 ;
 "מפקד מחוז" – מי שמונה להיות מפקד מחוז ברשות הכבאות וההצלה, או למלא את תפקידיו של מפקד מחוז ברשות הכבאות וההצלה ;
 "מקרקעי ישראל" – כמשמעותם בחוק-יסוד : מקרקעי ישראל ;

(תיקון מס' 1) תשע"ד-2014

"משרת בשירות אזרחי-ביטחוני" – מי שמשרת ברשות הכבאות וההצלה בשירות אזרחי-ביטחוני כהגדרתו בחוק שירות לאומי-אזרחי, התשע"ד-2014 ;
 "מתנדב" – מי שמונה להיות מתנדב לפי סעיף 17(ג) כמסייע ברשות הכבאות וההצלה, והתנדבותו אושרה בהתאם להוראות חוק זה ;

(תיקון מס' 6) תשע"ז-2017

"מתנדב בשירות לאומי או בהתנדבות קהילתית" – מי שמשרת ברשות הכבאות וההצלה בשירות לאומי או בהתנדבות קהילתית כהגדרתם בחוק שירות אזרחי, התשע"ז-2017 ;

"נכסים" – מקרקעין וכלי תחבורה ציבורית ;
 "הנציב" – נציב כבאות והצלה, שמונה לפי חוק זה ;
 "עובדי הרשות" – כבאים ועובדים כאחד, אלא אם כן נאמר אחרת ;
 "פקודות כבאות והצלה" – פקודות שהוציא הנציב לפי סעיף 10(א)(2) ;
 "פקודת המשטרה" – פקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א-1971 ;
 "קצין כבאות והצלה" – כמשמעותו בסעיף 13(ב) ;
 "קצין כבאות והצלה בכיר" – כמשמעותו בסעיף 13(ב) ;
 "הרשות", "רשות הכבאות וההצלה" – הרשות הארצית לכבאות והצלה שהוקמה בחוק זה ;

"הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים" – כהגדרתה בחוק גנים לאומיים ;
 "רשות מקרקעי ישראל" – כמשמעותה בחוק רשות מקרקעי ישראל, התש"ך-1960 ;

"שטח שאושר בתכנית כגן לאומי או כשמורת טבע" – שטח שאושר לגביו תכנית כהגדרתה בחוק התכנון והבנייה, המייעדת אותו כגן לאומי או כשמורת טבע ;
 "שטח שהוכרז כגן לאומי או כשמורת טבע" – שטח שהוכרז כגן לאומי או כשמורת טבע לפי סעיף 22(א) לחוק גנים לאומיים ;
 "השר" – השר לביטחון הפנים.

פרק ב': הרשות הארצית לכבאות והצלה

סימן א': הרשות ותפקידיה

הקמת רשות ארצית לכבאות והצלה

3. (א) מוקמת בזה הרשות הארצית לכבאות והצלה במשרד לביטחון הפנים.
- (ב) רשות הכבאות וההצלה היא רשות ממלכתית ארצית.

(ג) השר יקבע את סמל רשות הכבאות וההצלה.

תפקידי רשות הכבאות וההצלה

4. (א) ואלה תפקידי רשות הכבאות וההצלה –

- (1) לפעול לכיבוי דליקות, למניעת התפשטותן ולהצלת חיי אדם ורכוש מדליקות;
- (2) לפעול למניעת דליקות לפי חוק זה;
- (3) לפעול לחילוץ ולהצלת לכודים;
- (4) לפעול באירוע חומרים מסוכנים לפי חוק זה;
- (5) למלא תפקיד המוטל עליה כארגון עזר או כגוף הצלה בהתאם להוראות כל דין;
- (6) לבצע פעולות נוספות לשם הצלת הנפש והרכוש, שלביצוען נדרש ציוד הנמצא בידי הרשות.

(ב) הרשות, לשם מילוי תפקידיה –

(תיקון מס' 1) תשע"ד-2014

- (1) תכשיר ותאמן כבאים, מתנדבים ומשרתים בשירות אזרחי-ביטחוני;
- (2) תכשיר עובדים וכבאים לטיפול באירועי חומרים מסוכנים;
- (3) תקים, תכשיר ותפעיל יחידות של כבאים;
- (4) תקים ותחזיק מיתקנים וציוד;
- (5) תנהל חקירות בעניין דליקות וגורמיהן;
- (6) תפתח ידע ותקבע אמות מידה מקצועיות;

(תיקון מס' 2) תשע"ד-2014

- (6א) תקדם הסדרת הוראות הנוגעות לבטיחות אש והצלה;
- (7) תכין תכניות לקידום ולפיתוח הרשות;
- (8) תערוך תרגילים משותפים עם גופי הצלה אחרים;
- (9) תקיים פעולות הסברה והדרכה בתחום הבטיחות באש;
- (10) תעודד מחקר ופיתוח בתחומי פעילותה;
- (11) תשתף פעולה עם רשויות כבאות והצלה מחוץ למדינה, לרבות לשם סיוע הדדי במתן שירותי כבאות והצלה, כפי שיוורה השר;
- (12) תבצע פעולות נוספות ככל הדרוש למילוי תפקידיה.

סימן ב': נציב כבאות והצלה

נציב כבאות והצלה

5. (א) השר, באישור הממשלה, ימנה נציב כבאות והצלה אשר יהיה הדרג הפיקודי העליון ברשות הכבאות וההצלה; הנציב יהיה עובד המדינה ויראו אותו ככבאי לעניין חוק זה.

(ב) הנציב מופקד על ניהול הרשות ועל ביצוע תפקידיה לפי חוק זה.

(ג) תקופת כהונתו של הנציב תהיה חמש שנים.

תנאי כהונה

6. כשיר להתמנות כנציב מי שהתקיימו בו כל אלה:

- (1) הוא בעל ניסיון ניהולי או פיקודי בגוף בעל היקף פעילות הולם בהתחשב בהיקף פעילותה של הרשות;
- (2) הוא בעל תואר אקדמי;

- (3) הוא לא הורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי להתמנות לנציב;
- (4) הוא עומד בתנאי כשירות נוספים ככל שנקבעו לעניין זה לפי חוק שירות המדינה (מינויים).

הפסקת כהונתו של הנציב

7. (א) הנציב יחדל לכהן לפני תום תקופת כהונתו בהתקיים אחד מאלה:
- (1) הוא התפטר במסירת כתב התפטרות לשר;
 - (2) הוא הועבר מתפקידו או פוטר לפי חוק שירות המדינה (משמעת);
 - (3) השר, לאחר התייעצות עם היועץ המשפטי לממשלה ונציב שירות המדינה, החליט לבטל את מינויו לאחר שהוכח להנחת דעתו אחד מאלה:
 - (א) הוא אינו ממלא את תפקידיו כראוי;
 - (ב) נבצר ממנו, דרך קבע או לתקופה העולה על שישה חודשים, למלא את תפקידו;
 - (ג) הוא הורשע בעבירה אשר מפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לכהן כנציב;
 - (ד) הוא הושעה מתפקידו בהתאם להוראות חוק שירות המדינה (משמעת), לתקופה העולה על שישה חודשים.
- (ב) מסר הנציב כתב התפטרות כאמור בסעיף קטן (א)(1), תפקע כהונתו בתום 30 ימים מיום מסירת כתב ההתפטרות, זולת אם הסכים השר למועד מוקדם יותר.

סמכויות הנציב ואצילת סמכויות

8. (א) לנציב מוקנות כל הסמכויות הנתונות לכבאים.
- (ב) הנציב רשאי לאצול מסמכויותיו לפי חוק זה, לקצין כבאות והצלה בכיר, למעט הסמכות להוציא הוראות רשות לפי סעיף 10, והסמכות להורות על הקמת צוותי כיבוי לפי סעיפים 31 ו-32.

תובענה בנוגע למינוי נציב, הפסקת כהונתו או השעייתו

9. תובענה הבאה להתנגד לשימוש בסמכויות בעניין מינוי הנציב, הפסקת כהונתו או השעייתו לא תיחשב כתובענה הנובעת מיחסי עובד ומעביד לעניין סעיף 24 לחוק בית הדין לעבודה, התשכ"ט-1969.

סימן ג': סמכויות הנציב

הוראות הרשות

10. (א) הנציב מוסמך להוציא הוראות רשות, לעניין תפקודה של רשות הכבאות וההצלה, הבטחת פעולתה התקינה ובכל עניין בחוק זה שנקבע כי הנציב מוסמך להוציא לגביו הוראות רשות, כמפורט להלן:
- (1) הוראות כבאות והצלה שיקבעו כללים ועקרונות לעניין רשות הכבאות וההצלה – באישור השר;
 - (2) פקודות כבאות והצלה שיקבעו את הפרטים בנושאים שבהם נקבעו הוראות כבאות והצלה או פרטים נוספים בתחום הכבאות וההצלה.
- (ב) היתה סתירה בין הוראת כבאות והצלה לפקודת כבאות והצלה – עדיפה הוראת כבאות והצלה.
- (ג) לעניין חוק זה רואים את הוראות הרשות כדינים.
- (ד) הוראות הרשות אינן טעונות פרסום ברשומות והן יפורסמו באתר האינטרנט של רשות הכבאות וההצלה.

(ה) קבע היועץ המשפטי לממשלה, לאחר התייעצות עם הנציב או מי שהוא הסמיכו לכך, כי יש להוראת רשות נגיעה או חשיבות לציבור, היא תהיה טעונה פרסום גם ברשומות.

מבנה הרשות ותחנות כיבוי

11. (א) בכפוף להוראות לפי סעיף 12 ו-13, הנציב יוציא הוראות רשות שעניינן מבנה הרשות, יחידות הרשות ופרישתן למחוזות, תפקידיהן של היחידות השונות ותפקידיו של הדרג הפיקודי המופקד על יחידות אלה.

(ב) ברשות יהיו תחנות כיבוי במספר, במקומות ובשטחי פעולה כפי שיוורה הנציב, בהסכמת השר.

(ג) על רשות הכבאות וההצלה מוטלת החובה והאחריות להבטיח את רמת כשירותה ועובדי הרשות באמצעות הכשרות, אימונים וציוד הולמים על פי משימות יחידותיה; הנציב יקבע בהוראות הרשות את הכשירות הנדרשת מהרשות ומעובדי הרשות לשם מילוי תפקידיה, את פריסת המערך המבצעי, את זמני ההגעה הנדרשים לאירוע כבאות והצלה ואת הרכב צוותי הכיבוי וגודלם.

פרק ג': כבאים, עובדים ומתנדבים

סימן א': כבאים ועובדים

תחולת חוק שירות המדינה (מינויים) וחוק שירות המדינה (משמעת)

12. (א) ברשות הכבאות וההצלה יהיו כבאים ועובדים בתקן מאושר של הרשות.

(ב) (1) עובדי הרשות יהיו עובדי המדינה ויחולו עליהם הוראות חוק שירות המדינה (מינויים), וכן הוראות חוק זה;

(2) עובדי הרשות יפעלו לפי הוראות הנציב ובפיקוחו.

(ג) על אף האמור בכל דין, השר, לאחר התייעצות עם נציב שירות המדינה, בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, רשאי לקבוע הוראות אחרות מאלה החלות בשירות המדינה, לעניין ארגון וניהול כוח אדם ברשות, כולן או חלקן, לרבות בעניין קבלת כבאים לרשות ומינוים, ובכלל זה תקנות הקובעות דין שונה מזה שנקבע בחוק שירות המדינה (מינויים).

(ד) תקנות לפי סעיף קטן (ג) יכול שיקבעו גם הוראות לעניין כשירותם של עובדי הרשות וכללים ומבחנים תקופתיים של אלה.

(ה) על עובדי הרשות יחולו הוראות חוק שירות המדינה (משמעת), ככל שלא נקבע אחרת בחוק זה, וכן הוראות לפי חוק שירותי הכבאות כל עוד הן עומדות בתוקפן בהתאם להוראות סעיף 147(ג).

כבאים וקציני כבאות והצלה

13. (א) כבאי הוא מי שעבר קורס כבאים בסיסי ומשרת במשרה הקבועה בתוספת הראשונה.

(ב) קצין כבאות והצלה הוא עובד הרשות שקיבל הכשרה מתאימה לכך, כפי שקבע הנציב בפקודות כבאות והצלה, והנציב הסמיכו כקצין כבאות והצלה.

(ג) הנציב רשאי למנות לשירות במשרה הקבועה בתוספת הראשונה קצין כבאות והצלה שהוא כבאי, או שקיבל הכשרה מתאימה לכך כפי שקבע הנציב בפקודות כבאות והצלה ויראו אותו ככבאי.

(ד) השר, לאחר התייעצות עם נציב שירות המדינה, רשאי לקבוע, בצו, משרות נוספות ברשות, בתחום מניעת דליקות וחקירת דליקות, שעל נושא המשרה המנויה בו יחולו הוראות חוק זה החלות על כבאים לפי חוק זה, כולן או חלקן, ובשינויים שיקבע.

(ה) השר, בהסכמת נציב שירות המדינה ובאישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, רשאי, בצו, לשנות את התוספת הראשונה.

(ו) השר, בהסכמת נציב שירות המדינה, רשאי לקבוע הוראות לעניין דרגות של כבאים וקציני כבאות והצלה.

הכבאי בתפקיד

14. על אף האמור בכל דין, כבאי, כשהוא בישראל, רואים אותו, לכל עניין לפי חוק זה, כנמצא זמין לתפקיד, ומותר בכל עת להורות על התייצבותו ומילוי תפקידו בכל מקום בהתאם להוראות הנציב.

מדים ותגי זיהוי

15. (א) בשעת מילוי תפקידו יהיה כבאי לבוש מדים בהתאם להוראות הרשות, יענוד תג זיהוי גלוי לעין הנושא את שמו ושם משפחתו, ויישא עמו את תעודת המינוי שלו ככבאי. (ב) כבאי המשתמש בסמכויותיו לפי חוק זה כלפי אדם, יציג את תעודת המינוי שלו מיד עם דרישתו של אותו אדם.

(ג) כבאי ימסור את פרטי זהותו לבקשת כל אדם בכל עניין הקשור להיותו כבאי. (ד) החובות לפי סעיפים קטנים (א) עד (ג) לא יחולו בנסיבות שבהן קיימת סכנה לפגיעה בחיי אדם או ברכוש. (ה) חלפו הנסיבות שמנעו את מילוי החובות לפי סעיף זה, כאמור בסעיף קטן (ד), יקיים הכבאי את ההוראות האמורות, מוקדם ככל האפשר.

עיתורים (תיקון מס' 5) תשע"ז-2017

16. חוק העיתורים במשטרת ישראל ובשירות בתי הסוהר, התשל"ב-1972, יחול גם על כבאים ומתנדבים, בשינויים אלה: בכל מקום בחוק האמור, במקום "המפכ"ל" יקראו "הנציב", במקום "שוטר" יקראו "כבאי" או "מתנדב" לפי העניין, במקום "פקודות קבע" יקראו "הוראות הרשות" ובמקום "המשטרה" יקראו "הרשות הארצית לכבאות והצלה" ואולם לעניין סעיף 11א לחוק האמור, במקום "שוטר" יקראו "עובד הרשות".